

Za profesorem MUDr. Františkom Makaïom, DrSc. (1933–2009)

Vieme a chápeme, že nejestvuje život bez smrti, že je to líc a rub nášho bytia, a predsa strata blízkeho človeka nás prekvapí, spôsobuje hlboký zármutok a žiaľ. Boolestne sa nás dotkla i smutná správa o náhlom odchode profesora MUDr. Františka Makaia, DrSc., spomedzi nás.

František Makaï sa narodil v Bratislave 26. mája roku 1933, v rodine významného chirurga. Vyrastal v typickom prešporáckom prostredí, čo okrem iného znamenalo, že doma sa rozprávalo trojjazyčne – po slovensky, maďarsky a nemecky. Do vienka dostal dokonalú výchovu a všestranné vzdelanie. Vysokoškolské štúdium ukončil v roku 1957 promóciou na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po absolvovaní prvej atestácie z chirurgie nastúpil na I. ortopedickú kliniku LFUK v Bratislave. V roku 1968 obhájil vedeckú hodnosť CSc. V roku 1983 bol habilitovaný za docenta ortopédie, v roku 1989 obhájil doktorskú dizertačnú prácu a v roku 1990 bol menovaný riadnym profesorom ortopédie a traumatológie. V rokoch 1987–1990 pôsobil vo funkcii prednostu ortopedickej kliniky LFUK v Olomouci. Od roku 1990 do roku 2004 vykonával funkciu prednostu I. ortopedickej kliniky v Bratislave.

Vedecky sa orientoval najmä na problematiku angiografie a lymfografie pri diagnostike nádorových ochorení končatín, publikoval prioritné poznatky o lymfatickom metastazovaní kostných nádorov. Predmetom jeho záujmu bolo aj komplexné riešenie problematiky traumatizmu u gerontov. Významné boli jeho aktivity v problematike operačnej liečby reumatizmu, ktoré umocnili dlhodobú úspešnú spoluprácu I. ortopedickej kliniky s Výskumným ústavom reumatických chorôb, Piešťany.

Podieľal sa na výchove mnohých poslucháčov LFUK a ako vedúci katedry ortopédie SZU sa staral o odborný postgraduálny rast ortopédov na Slovensku. Počas výkonu funkcie predsedu Slovenskej ortopedickej a traumatologickej spoločnos-

ti (SOTS) od roku 1990 do roku 2005 sa túto podarilo prijať za riadneho člena EFORTu a SICOTu. Prof. Makaïovi bolo udelené čestné členstvo českej, maďarskej, poľskej a slovinskej ortopedickej spoločnosti, titul dopisujúceho člena rakúskej ortopedickej spoločnosti a čestné členstvá slovenskej a maďarskej reumatologickej spoločnosti. Ďalej sa stal členom niektorých medzinárodných odborných a vedeckých organizácií ako: SOFCOT, IAG, ISL, ERASS, EORS, ESOA, IAS a ICSD. Na domácej pôde bol ocenený Zlatou čestnou plaketou Jána Jeseniusa za zásluhy v lekárske vedách a pri príležitosti životného jubilea bol ocenený Zlatou medailou LFUK.

Významný je jeho prínos pre interdisciplinárnu liečbu hemofilických artropatií a pre spoluprácu s Klinikou hematologie a transfuziológie Bratislava a spoluprácu s Národným hemofilickým centrom v Izraeli. Významné aktivity prof. Makaia na poli liečby hemofilickej artropatie boli ocenené na svetovom kongrese hemofilickej federácie (WFH) v Dubline v roku 1996, ako aj udeľením Horosowského ceny na kongrese WFH v Haagu v roku 1998. V tom istom roku obdržal F. Makaï členstvo v prestížnej New York Academy of Sciences.

Profesor Makaï rozšíril najmä medzinárodné kontakty I. ortopedickej kliniky. V rámci medzinárodnej spolupráce založil COV Bratislava (Centrum pre ortopedické vedy), ktoré blízko a pravidelne spolupracova-

lo s ZOW (Zentrum für orthopädische Wissenschaften), najmä v problematike vývoja nových typov totálnych endoprotéz koxy.

V rokoch 1989–2000 pôsobil profesor Makaï ako hlavný odborník MZ SR pre ortopédiu, v rokoch 1992–1999 bol predsedom Vedeckej rady MZ SR, v rokoch 1990–1992 bol prezidentom Slovenskej lekárskej komory. Od roku 1991 do roku 2005 bol F. Makaï národný delegát v SICOTe a v EFORTE. V rokoch 1969–1977 pôsobil ako vedecký sekretár Slovenskej gerontologickej spoločnosti, v rokoch 1977–1990 ako podpredseda Slovenskej a Českej gerontologickej spoločnosti. K významným oceneniam patrí aj Dérerova medaila MZ SR, Zlatá plaketa SLS a UK, Rád za zásluhy s rytierskym krížom Maďarskej republiky (2003) a Štúrov rád I. stupňa (2005).

Všetky uvedené výsledky vo svojej práci dosiahol príkladnou obetavosťou, zodpovednosťou, vytrvalosťou a, ako aj sám uvádza vo svojej autobiografii, aj primeranou dávkou ctižiadostivosti, ale vždy s podmienkou, aby jeho konanie neublížilo a nebolo na úkor druhého. To bola jedna z dominantných čŕt profesora Makaia.

Odišiel vzácny človek, ktorý bol naplnený neuhasiteľným smädcom po poznani, človek encyklopedicky všestranne vzdelaný a mimoriadne jazykovo nadaný. Tieto vlastnosti mu otvárali dvere nielen na domácich, ale aj na najväčších zahraničných fórach. Jeho prítomnosť pre nás, ortopedickú obec, znamenala vzácnu podporu, životnú istotu, zdroj radosť z poznania a spolupatričnosti. S vierou a nádejou v Boha trpezlivo prekonával všetky ťažkosti a utrpenia života. I keď ho dlhé roky trápila ťažká choroba, nechcel sa jej poddať. Žiaľ, príroda niekedy býva krutá.

Bude nám chýbať Váš hlas, úsmev, dobrota a optimizmus.

Čeť Vašej pamiatke!

Doc. MUDr. Milan Kokavec, Ph.D.,
predseda SOTS